

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТИЛІСТИКА І КУЛЬТУРА
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література.

Спеціальність: 035. Філологія.

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від 28 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Стилістика і культура української мови»
Викладач (-і)	Грещук Валентина Василівна
Контактний телефон викладача	+380506879363
Е-mail викладача	valentyna.greshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Стилістика і культура української мови становить лінгвістичне вчення про найумотивованіше й найдоцільніше послуговування мовою, її одиницями – фонемами (звуками), морфемами, словами, словосполученнями й сполученнями слів, членами речення, реченнями, еквівалентами (замінниками) речень і текстами. Ця галузь мовознавчої дисципліни кодифікує норми, стандарти репрезентації мовної системи, утверджує і пропагує норми літературної мови, забезпечуючи стабільність і рівновагу мови. Кожна окрема мовна одиниця має своє нормативне або ж діалектне буття, стилістичні можливості. Стилістика – це також учення про стилі, жанри і форми мови, про таку систему комунікативних якостей мовлення, як логічність, точність, образність, багатство, доречність та ін.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання навчальної дисципліни «Стилістика і культура української мови» визначається необхідністю пізнання принципів організації мовного матеріалу щодо його комунікативних властивостей, важливістю вироблення у філологів концептуального розуміння основних теоретичних засад стилістики, потребою формування на їх основі стійких практичних навичок стилістичного аналізу, вміння творчо поєднати теоретичні і практичні знання в різних життєвих ситуаціях. Мета курсу виявляється у володінні професійною мовою, у вмінні висловлюватися правильно, точно, логічно, майстерно послуговуватися комунікативно виправданими мовними засобами залежно від мети і ситуації спілкування.</p> <p>Основні цілі вивчення курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти основними нормами літературної мови з огляду на їх стилістичне використання; - виявляти типові порушення норм; 	

- простежувати стилістичні ресурси мови;
- виявляти основні поняття та категорії стилістики;
- встановлювати основні ознаки стилів сучасної української мови та принципи їх виділення;
- простежувати закономірності функціонування мовних засобів у різних сферах спілкування;
- встановлювати стилістичне використання мовних засобів і виділяти стилістичні фігури;
- простежувати особливості мовного етикету українців;
- з'ясувати стислий історичний екскурс зі «Стилістики і культури української мови» та окреслити сучасні проблеми, що є предметом дискусій, досліджень;
- формувати творчі та дослідницькі уміння і навички (діагностичні, прогностичні, організаційні, комунікативні), мовленнєву компетентність.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення ОК «Стилістика і культура української мови» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

Фахові компетентності:

6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

9. Усвідомлення засад і технологій створення та редагування текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

11. Здатність до надання консультацій із дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Програмні результати навчання:

1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.

3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди української мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

10. Знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

14. Використовувати українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24 год.
Практичні заняття	36 год.
Самостійна робота	120 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
Сьомий	035 Філологія	Четвертий	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Стилїстика як лїнгвістичне вчення.	2	2	12
Тема 2. Функціональні різновиди сучасної української літературної мови.	2	4	8
Тема 3. Стилїстика експресивних різновидів мовлення.	2	2	10
Тема 4. Стилїстичні особливості лексичних засобів української мови.	2	4	10
Тема 5. Фразеологічна стилїстика та її одиниці.	2	2	10
Тема 6. Стилїстичне використання словотвірних засобів української мови.	2	2	10
Тема 7. Стилїстичне використання засобів морфології.	2	4	8
Тема 8. Стилїстичний аспект службових частин мови.	2	2	10
Тема 9. Стилїстичне використання синтаксичних засобів	2	4	12

української мови.			
Тема 10. Стилiстичнi аспекти складних синтаксичних конструкцiй.	2	2	10
Тема 11. Комунiкативно-стилістичні якості мовлення.	2	4	12
Тема 12. Загальна характеристика стилістичних фігур.	2	4	8
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 25 балів. Під час виставлення допуску до іспиту враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 25 балів), при виконанні контрольних робіт (КР-1 – максимум 10 балів; КР-2 – максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 5 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	КР-1 полягає в описі будь якого поняття у різних стилях (оцінюється максимально 10 балами); КР-2 полягає у відтворенні функціонального розмаїття слова у різних стилях (оцінюється максимально 10 балами). КСР передбачає виявлення порушень мовних норм у текстах різних стилів (оцінюється максимально 5 балами). Терміни виконання робіт – передостанні практичні заняття.
Практичні заняття	На практичних заняттях здобувачі вищої освіти формують професійні мовно-комунікативні компетенції. Важливими аспектами лінгводидактичної моделі розвитку фахової майстерності майбутніх викладачів-словесників є обґрунтування принципів навчання, презентація ефективних форм, методів, засобів навчання у вищих навчальних закладах.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольних робіт; відсутність пропусків і запізнень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.
Підсумковий контроль	форма контролю: іспит; форма задачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4 варіанти з однією правильною відповіддю, яка

оцінюється в 1 бал.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: навчальний посібник. Львів : Світ, 2003. 432 с.
1. Бабич Н.Д. та ін. Культура фахового мовлення: навч. посіб. / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – XXI, 2006. 572 с.
2. Бабич Н. Д. Богословський стиль української мови у контексті стилістичної науки: Збірник науково-дидактичних праць. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2009. 216 с.
3. Бабич Н.Д. Конфесійний чи богословський стиль? Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 475–477. Слов'янська філологія: зб. наукових праць. Чернівці, 2009. С. 482–488.
4. Бирик С.П. Усна літературна мова в українській культурі повсякдення : монографія. Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013, 589 с.

5. Білавич Г. Екологія українського наукового мовлення : монографія. 2-е вид., доп. Івано-Франківськ: В-ць Кушнір Г. М., 2021. 320 с.
6. Біліченко П. Офіційно-діловий стиль в освітньому менеджменті. *Менеджмент української освіти в контексті євроінтеграції*: моногр. / за заг. ред. Г. Луценка. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 272 с.
7. Бойко Н. І. Українська експресивна лексика: семантичний, лексикографічний і функціональний аспекти: монографія. Ніжин: Вид-во «АспектПоліграф», 2005. 552 с.
8. Бойко Н. Типи лексичної експресивності в українській літературній мові. *Мовознавство*. 2002. № 2–3. С. 10–22.
9. Булах О. Н. Епістолярний стиль чи епістолярний жанр? *Мовознавство*. 1982. № 1. С. 66–69. 18. Взаємодія усних і писемних стилів мови / За ред. М. М. Пилинського. Київ: Наукова думка, 1982. 180 с.
10. Волкова Н.П. Культура мови і культура мовлення вчителя. *Професійно-педагогічна комунікація* : навч. посібник. Київ, 2006. С. 126–148.
11. Волкотруб Г. Й. Стилістика ділової мови : навч. посібник. Київ : МАУП, 2002. 208 с.
12. Галаєвська Л. Ситуативні завдання у формуванні культури спілкування на уроках української мови в старшій школі. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 6. С. 22–27.
13. Голуб Н.Б. Навчання української мови в сучасній загальноосвітній школі: функційний аспект. *Український педагогічний журнал*, 2015. № 3. С. 88–101.
14. Гуйванюк Н. В. Експресивний синтаксис. Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: Вибр. праці. Чернівці: Чернівецький університет, 2009. С. 409–478.
15. Дудик П.С. Стилістика української мови: навч. посібн. Київ : Академія, 2005. 368 с.
16. Зарицький М.С. Стилістика сучасної української мови. Київ : Парламентське видавництво, 2001. 156 с.
17. Кузнецова Г. П. Фоностилістика і фоностилістичні засоби увиразнення тексту: від ретроспекції до сьогодення. *Development and modernization of Poland and prospects of Ukraine: Collective monograph. Lublin: Izdevnieciba "Baltija Publshing"*, 2017. 436 p.
18. Лупашко Н. Ф. Культура спілкування й мовленнєвий етикет українського народу. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2012. № 4. С. 30–33.
19. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: навч. посіб. Київ : ВЦ "Академія", 2007. 360 с.
20. Мацько Л. Лінгвокультурологічні чинники формування культури українського мовлення. *Мовознавство: матеріали 5-го конгресу Міжнародної асоціації українців* : зб. наук. ст. Чернівці, 2008. С. 432–435.
21. Навальна М. І. Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст.: монографія. К., 2011. 328 с.
22. Погиба Л. Г. Основи культури української мови. *Українська мова фахового спрямування* : підручник. Київ, 2011. С. 40–83.
23. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови: підручник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248с.
24. Попович А. Методика навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти : монографія. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я. І., 2018. 376 с.
25. Попович А.С., Марчук Л.М. Стилістика української мови: навчально-методичний посібник / за ред. А.С. Попович. Кам'янець-Подільський:

- Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. 172 с.
26. Ребезнюк І.Т. Українське наукове слововживання : навч. посібн. Львів: СПОЛОМ, 2022. 400 с.
 27. Рижко О. М. Практична стилістика : навчальний посібник. Київ : НАУ, 2010. 320 с.
 28. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
 29. Словник-довідник з культури української мови / ред. Д. Гринчишина. Київ: Знання, 2004. 367 с.
 30. Степаненко М. Динаміка українського політичного лексикону: 2018-2019 : монографія. Полтава: Астроя, 2020. 408 с.
 31. Стилiстика української мови. Короткий словник термiнiв / укладач Валентина Грещук. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 44 с.
 32. Стилiстика української мови. Короткий словник термiнiв / укладач Валентина Грещук. Івано-Франківськ : НАІР, 2023. 82 с.
 33. Стилiстика української мови: практикум: навч. посiб. / за ред. Л.І. Мацько. Київ: Вища школа, 2004. 199 с.
 34. Струганець Л. Культура мови : словник термiнiв. Тернопiль : Богдан, 2000. 88 с.
 35. Струганець Л. Трактуювання поняття «формування мовної особистостi» в курсi «Культура мови». *Мова. Культура. Взаєморозумiння* : [зб. наук. праць]. Дрогобич, 2012. Вип. II. С. 229–236.
 36. Тищенко О. Стилi мови Інтернет-спiлкування в нацiональному корпусi української мови. *Лiнгвостилiстика: об'єкт – стилi, мета – оцiнка* : зб. наук. праць. Київ, 2007. С. 362–372.
 37. Цар І.М. Українське повсякденне мовлення в мiському молодiжному середовищi. Київ: Наук.думка, 2021. 220 с.
 38. Шабат-Савка С. Толерантнiсть спiлкування як спосiб вираження комунiкативних iнтенцiй. *Мандрiвець*. 2010. № 6. С. 59–63.

Грещук Валентина Василівна
кандидат філологічних наук, доцент

